სტამბა და რედაქცია ტფილისი, სასახლის ქ., თავ.-აზნაურთ ქარვასლა.
ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვე-თად მიმართავენ რედაქციას დილის 9—3 საათამდე და საღამოს 6—7 „წ. კ. საზ." წიგნის-მაღაზიას.
ხელ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.
პირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველდღე.
ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი
ერთის წლით 6 მან., ერთის თვით 60 კაპ.
თითო ნომერი 3 კაპიკი
ფასი განცხადებისა
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ ვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція
„Цнобисъ Пурцели"
Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства.
Телефонъ № 363

შპალერების საწყობი
ი. გ. მელიქიშვილისა
ტფილისი, სასახლის ქ. სათავ.-აზნ. სახლი № 102
ყოველთვის იშოვება მრავალი ხარისხის შპალერი
ფასი ყველაფერზე იაფია
შპალერი თვითო ნაჭერი 8 კაპ. მოყოლებული 20 მანათამდე
ოთახ-დარბაზების მოსართავი და გასწყობი სამკაულები.

Депо обоевъ
І. Г. МЕЛИКОВА
Тифлисъ, Дворцовая ул., д. Грузинскаго Дворянства (бывш. Арцруни) № 102, около муз. магаз. ЛАНКО. (100 65)

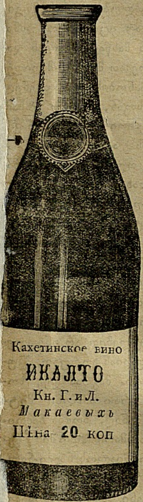

ღვინის სარდაფი
„იყალთო"
თ. გიორგი და ლუარსაბ მაყაშვილებისა
გოლოვინის პროსპექტი, ანტონოვის სახლი, სასტ. „როსსიას" ქვეშ, ახალი თეატრის გვერდზე.

ამით აუწყებს საზოგადოებას, რომ ჩვენ გავხსენით საკუთარი მოსავლის ღვინის სარდაფი
„იყალთო"
ბოთლი 20 კაპ. ვიდრე 1 მანათამდე, ვედროთი ფასი დაკლებულია.

Винный складъ
Князей Г. и Л. Макаевыхъ
подъ фирмой
„ИКАЛТО"
Тифлисъ, Головинскій проспектъ, д. Антонова, подъ гост. «Россія» (75—28)

კბილის ექიმი
ალექსანდრე სოლოლაშვილი
...ღებს ავადმყოფებს ყოველ-...ე, დილის 9—2 საათამდე ...ა საღამოს 5—7 საათამდე
მიხეილის ქუჩა № 32
(30—20)

...ურნალო და ამბულატორია
...ა. თოფურიასი
ქუთაისში.
...ურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის. მიიღებიან ავადმოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და ქედათა ავადმყოფობისანი,
გადამდებ სენით ავადმყოფნი არ მიიღებიან.
ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11-საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს ს. ბ. თოფურია. საქირურგო ავადმყოფობას და სიფილისს ფ. კ. გერრატი.
ქედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი მ. თ. კოგანი.
20 მაისიდამ—ქედათა ავადმყოფობის და აკუშერობის D-r ფ. ბაცევიჩი.
თვალების ავადმყოფობას—ი. კ. ვარშავსკი.
ამბულატორიაში არის კაბინეტი საექიმო და საბაქტეროლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და საჟისთვის.
სამკურნალო დირექტორი ს. ბ. თოფურია.
Лѣчебница С. В. Топурія въ Кутаисѣ.

ქართველ ქალთა ამხანაგობის
სამკერვალო
გადავიდა სადგომად ბარონის ქუჩაზე, თამამშოვის სახლებში № 12.
მიიღებენ შეგირდებს და საკერავს პირველ ოქტომბრიდან.
სახელოსნოს მმართველად მოწვეულია კაბების კერვის ჩინებულად მცოდნე ქ. ყილიაევისა.

დოქტორი მედიცინისა და ქირურგი
ბენკლევსკი
ავადმყოფებს ღებულობს დილის 9—11 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.
გრიბოედოვის ქუჩა, არშაკუნისეული სახლი № 30.
Докторъ медицины и хирургъ
БЕНКЛЕВСКІЙ
Грибоѣдовская № 30, д. бывш Аршакуни. (წ.)

ახალი ამბავი

—

*** თავ. კ. ი. მუხრან-ბატონის და აბაზაძის დავა გუშინ გაირჩა საოლქო სასამართლოში. დიდი ხნის კამათობის შემდეგ სასამართლომ დაადგინა გადახდეს თავ. კ. ი. მუხრან-ბატონს აბაზაძის სასარგებლოდ 17,133 მ. და 20 კ. და ათი პროცენტი საერთო შემოსავლიდან იმ დღემდე, მანამ აბაზაძე მოურავად იყო მუხრან-ბატონის მამულში. დაწვრილებით ხვალ გვექნება.

*** შავი ჭირის გამო. აგერ ეს ერთი კვირაა, რაც დეპეშებმა გვაუწყეს, რომ რუსეთში სამარყანდის ოლქში (ამიერ კასპიის მხარე), შავის ჭირით რამდენიმე კაცი გარდაცვლილა და მთავრობას სასტიკი ზომები მიუღია, რომ ჭირი სხვაგან არ გავრცელდეს და როგორც დღევანდელი დეპეშიდანა სჩანს, ხელმწიფე იმპერატორს სამარყანდში გაუგზავნია თავსმჯდომარე ჭირიანობის საწინააღმდეგო კომისიისა მათი უმაღლესობა პრინცი ოლდენბურგისა ალექსანდრე პეტრეს ძე, რათა ადგილობრივ რაიმე ღონე იღონონ ჭირის გავრცელებისაგან..

დეპეშებიდანვე ვიცით, რომ ვენის საუნივერსიტეტო საავადმყოფოში ჭირითვე მომკვდარა საავადმყოფოს მსახური ბიჭი და ერთი ქალი და პროფესორი. ვენაში თურმე, ჭირი გაჩენილა ექიმების მეცნიერულ გამოკვლევის დროს, როცა ჭირს უცრიდნენ ცხოველებს.

*** საგლეხო ბანკის განყოფილება ტფილისში. პეტერბურგიდან „კავკაზს" დეპეშით აუწყებენ, რომ ფინანსთა სამინისტრომ საბოლოოდ გადასწყვიტა, დაარსდეს ტფილისში სახელმწიფო საგლეხო ბანკის განყოფილება. განყოფილებას უფლება მიეცემა შეიძინოს ადგილ მამული გადმოსახლებულ რუსებისათვის, განსაკუთრებით ოსმალეთისა და სპარსეთის საყურადღებო მოსაზღვრე ადგილებშიო.

*** ტფილისიდან მიმავალნი. ამიერ-კავკასიის რკინის გზის უფროსის მოადგილე ინჟინერი ი. ს. შაიკევიჩი და მოძრაობის, რემანტის და ტელეგრაფის უფროსები დღეს ტფილისიდან ბათომში გაემგზავრებიან საგანგებო მატარებლით.

*** ვაზის წამლობის საქმე. ამ დღეებში თელავის მაზრის უფროსმა გამოუგზავნა კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებას 7,000 მან., რომელიც წარადგინეს თელავის მაზრის სასოფლო საზოგადოებებმა მათ მიერ საზოგადოებისაგან დაკვეთილ ვაზის საწამლო მასალისათვის

*** ტფილისის გუბერნატორი დ. ს. ს. თ. ა. ბიკოვი, დღეს გაემგზავრება ტფილის[illegible]ომს.

*** ავადმყოფი[illegible]ტფილისში. ამ უკანასკნელ ო[illegible]ლის განმავლობაში ტფილისში ავად გახდა ყვავილით 19 კაცი, ხუნაგით—1 და სახადით—1.

*** **მოხელეთა გამგზავრება ბორჩალოს მაზრაში.** კავკასიის მთავარ-მართებლის საბჭოს წევრი ტ. ს. ნ. ი. პრიბილი, ამავე საბჭოს სხვა და სხვა საჭირო საქმეთა მოხელე თავ. კურაკინი და კანცელარიის საქმეთა მწარმოებლის თანაშემწე ვალკევიჩი გაემგზავრნენ ბორჩალოს მაზრაში, სადაც უნდა რევიზია მოახდინონ მაზრის სამართველოს და სასოფლო კანცელარიებში.

*** **ფოსტა-ტელეგრაფის უხერხული განცხადება.** როგორც „ნ. ო“-ს ატყობინებენ, ამას წინად გუდაუთში ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორაში იყო გამოკრული განცხადება იმის შესახებ, რომ კორესპონდენციების მიღება მხოლოდ საღამოს 7 საათამდე შეიძლებაო. ამგვარი განკარგულება ძალიან აწუხებთ აქაურ მცხოვრებთ. ბათომიდან გუდაუთში საფოსტო გემი მხოლოდ კვირაობით და ოთხშაბათობით მოდის, რუსეთიდან კი ორშაბათობით და პარასკევობით, როდესაც ფოსტიდან კორესპონდენციებს მივიღებდით ხოლმეო, იწერებიან, კვირასვე საღამოს 9 საათზე, ორშაბათსვე შეგვეძლო პასუხი გაგვეგზავნა და ჩვენი საქმე დროზე გაგვეკეთებინაო. ახლა კი პარასკევამდე ვეღარა ვგზავნით და მთელი 5 დღე გვიხდება ცდა, რის გამოც საქმის წარმოება გვიგვიანდებაო.

*** **უწესობა რკინის გზის სადგურზე.** თითქმის ყველასაგან იჩაგრება ღარიბ-ღატაკი ხალხი. ეს, რასაკვირველია არ ახალია ძველია და საყურადღებო ის არის, რომ უმეტეს შემთხვევაში ხალხს სჯერა, სხვებისაგან ჩემი შევიწროება თვათ კანონი მოითხოვს და სხ. ტფილისის რკინის გზის სადგურზე ერთი ქალამნიანი გლეხი ძლივს დიდი ვაი-ვაგლახის შემდეგ, როგორც იქნა, ეღირსა სამგზავრო ბილეთის აღებას, მაგრამ ბილეთის ყიდვის გარდა, მას მისაცემი ჰქონდა ბარგი აქაც მხოლოდ დიდი წვალების შემდეგ, ერთი ღვთიერი კაცის მეოხებით, როგორც იქნა მიაგნო იმ ადგილს, სადაც ბარგი უნდა მიეცა. აქ ამწონი მუშა, ათვალიერებს გლეხის ბარგს და ამბობს: ოთხი „მესტა“ ყოფილა, მოამზადე ერთი აბაზი, თორემ ისე ვერ ავწონი. თუმცა მწონელი მოხელე იქვე სტოლთან ზის, მაგრამ ის ამგვარ წ[illegible]ობანს ყურადღებას აბა რის[illegible]ცევს? ჩვენ ქალამნიანს [illegible] მოთხოვნილება კანონიერად [illegible]ა, იღებს უბიდან რამდენჯერმე [illegible] ნაჭრებში გახვეულ ფულს, და აძლევს მუშას. მადლი უფალს! შორის აქაც [illegible] თუმცა უმალ, ასეთივე კვიტანცია მიიღეს მის შემდეგ მოსულ სერთუკოსნებმა, რომლებსაც თუ გინდ ექვსი „მესტაც“ ჰქონდეთ, აწონის ფასად კაპეიკსაც არ სთხოვს. ეხლა კასასთან აქვს საქმე. აქაც რამდენ სათვალეებიანს დაინახავს, ყველასი ეშინია... როგორც სყო მორჩა, მაგრამ აი მეორეჯერაც დაჰკრეს ზარი. ხალხი აირ-დაირია და შეიქნა მიხეთქ-მოხეთქება, ამ ვაი-ვაგლახში ქალამნიანმა ყაბალახი დაჰკარგა, მაგრამ ყაბალახს ვინღა დაეძებს! მიდის მესამე კლასის ვაგონში! აქ ერთს კონდუქტორიც შეუბღვერს მას და დასჭყივლებს სად მიდიხარ? წინ წადი, წინ, აქ შენი ადგილი არ არის! მიდის საწყალი, მიდის და თანაც უკან იხედება, კიდევ ხომ არავინ მომდევს და ხომ არავინ მიჯავრდებაო... ურიგო არ იქნება ყურადღებას მიაქცევდნენ მოხელეთა თავგასულობას.

დ. ელპ—ი

*** **დ. აბაშა. ანდრო უჩანეიშვილის დასაფლავება.** 11 ოქტომბერს უბედური ანდრო უჩანეიშვილი მიწას მიაბარეს; არ დარჩენილა არც ერთი მისი ნაცნობი, რომ შორიდან მაინც არ ატირებულიყოს განსვენებულის ასე უდროვოდ და ულმობელად დაკარგვაზე. ჯერაც კაცი არ გამოჩნდა ისეთი, რომ მართალი ეთქვა იმ უბედურება-სიკვდილის შესახებ, ზოგი რას არ ამბობს და ზოგი რას არ ასახელებს. მკვლელი სანამ თვითონ არ გამოცხადდა ხუთი დღის შემდეგ პოლიციაში, თავი არავის შეუწუხებია მის ძებნაში!

დონ

*** **გორი. ეგზარხოსის ფლაბიანეს ჩამობრძანება.** ამ თვის 3-ს მათ მაღალყოვლად უსამღვდელოესობამ არხიერისკოპოსმა ფლაბიანემ ინება დათვალიერება გორის, თითქმის ყველა, სასწავლებლებისა სხვათა შორის ყოვლად სამღვდელო კირიონითურთ ინახულა ოქონისწმიდის ხვთისმშობლის ეკკლესიასთან დაარსებული, ამ ორი წლის წინად, სამრევლო შკოლა. შეგირდები ამ შკოლის და კრებული მიეგება მაღალყოვლად უსამღვდელოესს ეკკლესიის კარებთან და ბავშვებმა წყობრად და მშვენივრად იგალობა რუსულად: ღირსაარს ჭეშმარიტად, სამ-ნაირ უფალო შეგვიწყალე, მრავალჟამიერ, სამჯერ რუსულად და სამჯერ ქართულად. შემდეგ შებრძანდა ვაჟების განყოფილებაში და აქაც შეგირდებმა ოთხ ხმაზედ იგალობეს რუსულად: მეუფეო ზეცათაო, „ისპოლაეტი“ და სხვა.... ასე მოეწონა მათ მეუფებას გალობა ბავშვებისგან, რომ სკოლის მასწავლებელს გიორგი პარკაძეს და დეკანოზ ლამბარაშვილს გულითა დი[illegible]ლობა უძღვნა და სასწავლებელს დაარქვეს სამაგალითო სხვა სამრევლო სასწავლებლების შედარებით. მართლაც, რომ ძლიერ მშვენივრად გაუწრთვნიათ პარკაძეს ბავშვები რუსულ გალობაში-სამწუხაროდ ძრიელ ნაკლებად გალობენ ქართულად; თუმცა მასწავლებელი შეძლების დაგვარად სცდილობს ქართული გალობაც ასწავლოს; ეკკლესიაში ზოგიერთ საგალობლებლებს, კარბელოვის კილოზედ, გალობენ. როგორც ეტყობა მასწავლებლის მეცადინეობას, ქართული ხოროც ამ ცოტას ხანში აგრეთვე მშვენივრად იქნება დაყენებული, როგორც რუსული. გარდა ამისა, რომ ეს პატარა ხოროს გალობა მსმენელს სიამოვნების ჟრუანტელს მოგვრის, მშვენიერი საყურებელია რვა და ცხრა წლის მგალობელი ვაჟი და ქალები, რომლებსაც ლოტბარობს ხოლმე ეკკლესიაში, ითი წლის შეგირდივე იოსებ ბოჭორაძე, რომელსაც მაღალყოვლად უსამღვდელოესმა აჩუქა ერთი მანეთი და ბავშვებს კი დარუიგა პატარ-პატარა ჯვრები. ვისაც-კი უნახავს ეს პატარა ხორო, აღტაცებაშია მოსული. უ. პარკაძე მადლობის ღირსია ამ ნაირ შრომის და იმედია სასწავლებლის ზედამხედველი მიაქცევს ყურადღებას...

მართალაძე.

*** **ს. სვირი** (იმერეთი). **ცეცხლის გაჩენა.** 12 ოქტომბერს აქ მეტად სამწუხარო ამბავი მოხდა: ცეცხლი გაუჩნდა გიორგი ჯულელის სახლს და სწრაფად გადიწვა ორ-თვლიანი სახლი და სასიმინდე სიმინდიანად. ბიჭს თურმე ცეცხლი დარჩენოდა სამზარეულოში; ცეცხლი ჯერ სამზარეულოს წაჰკიდებოდა და მერე სახლზედაც გადასულიყო. ხალხი ბევრი მიეშველა, მაგრამ რადვანაც წყალი ახლოს არსად იყო, მიტომ ვეღარაფერი გადაარჩინეს. ეს მოხდა ღამის 11 საათზე.

პავლე წ—ძე

*** **ს. აწერისხევი** (ქართლი). **სკოლის საქმე.** კავკასიაში მართლ-მადიდებელ ქრისტიანობის აღმადგენელ საზოგადოების ხარჯით შარშან გიორგობისთვეში აქ დაარსდა ერთ-კლასიანი სკოლა. რადგანაც ჯერჯერობით სასწავლებლისთვის შენობა არ იყო მზათ, შეგირდებმა მეცადინეობა დაიწყეს მასწავლებლის ერთს ოთახში. წელს ენკენისთვის 14-ში სკოლისათვის დამთავრებულ იქმნა ქვითკირის მშვენიერი, მოზრდილი დარბაზი და მასწავლებლისთვისაც ორი მოხდენილი ოთახი სამზარეულოთი, ამავე დღეს წირვის შემდეგ ადგილობრივმა მღვდელმა პავლე ჯ[illegible]რიაშვილმა პარაკლისი გადაიხადა მცხოვრებთა და შეგირდების თანადასწრებით. ამასთანავე მოკლედ აუხსნა შეძლების-და-გვარად სწავლა-ვარათლების მნიშვნელობა საზოგადოდ და განსაკუთრებით ჩვენთვის, არწმუნებდა—ეს ერთად-ერთი იმედია სიბნელისაგან გამოხსნისაო. ურჩია, ნუ აჰყვებით სკოლის მტრების ლაპარაკს, რომ ვითომც მასწავლებლის ჯამაგირიც თქვენ გადაგხდებათო. წარსულის წლის განმავლობაში სკოლის მოსამსახურის ფასი მასწავლებელმა გადიხადა, ხოლო ამის შემდეგ მოსამსახურის ჯამაგირი და შეშის მოტანა თქვენი ვალიაო. ხალხმა სთქვა—ამაზე წინადაც თანხმანი ვიყავით და ეხლაც დიდის სიამოვნებით ვასრულობთო.

თუმცა ხალხი თითქმის დარწმუნებულია, რომ მასწავლებლის ჯამაგირი იმათ არ გადახდებათ, მაგრამ მტრები მაინც კიდევ ჩასჩიჩინებენ, სკოლის დაარსება და თქვენი გაღატაკება, სულის ამოხუთვა და საქონლის გაწყობა ერთი იქნებაო, სარგებლობას არას მოგიტანთო. ვინ არ იცის, რომ ამნაირ სკოლების მასწავლებლებს ჯამაგირები ეძლევათ მართლ-მადიდებელ ქრისტიანობის აღმადგენელ საზოგადოებისაგან, ხოლო მოსამსახურის ჯამაგირი და შეშა დაკისრებული აქვს ადგილობრივ საზოგადოებას. თუნდა თავიანთ ხარჯითაც შეინახოს სოფელმა სკოლა, განა ამით ის გაღატაკდება? სკოლა გააღატაკებს, თვით იმ მუქთა-მჭამლებს და მტაცებელთ, სწავლა-განათლების მტრებს. მათ თვალში ახლაც ერთი კონა ძეძვი რომ მიუსვ-მოუსვათ, მჩვარი არ გამოჰყვება; თვითონაც რომ წისქვილზე დაუდოთ, სრულებით არ იწვლიდებიან, ისე დაიფქვიან ხორცით, ჰკუით და ზნეობით. მაგრამ დეე ზოგმა გასჭიმოს ერთი არშინი მიტკალი ორ არშინად, ზოგმა ჩამოიკანკრუხოს გამხმარი „დომი“ წელზე, ჩამოიკონწიალოს ნალი-ნალიფარა, თუნდ ზარბაზანიც ზურგით ატაროს, იმდენი აფხაკუნოს ფეხები ლეკურში, სანამ „პოლსაპოჟკები“ გაუცვდებოდეს და იმ ერთი ჰრიჰინას დღე დაადგებოდეს; აი, მაშინ იქნება ბალა-ბალას ძახილი! ნეტავ ახლო მაინც იყვნენ ამისთანა მრჩევლები, დალისტნიდან ისვრიან ქვებსა.

მართალაძე

*** **თიანეთის მაზრა. ქურდობის დახოცვა.** ამ უკანასკნელ ხანში თიანეთის მაზრაში ძალიან გახშირდა ცხენების და საქონლის ქურდუბა. ისეთი დღე არ გავა, რომ რამდენიმემ არ გამოაცხადოს: ეს ცხენი მომპარეს, ეს ხ[illegible] და

სხვ. მომეტებულ ნაწილად მაზრას იკლებენ მთის ქისტები, რომლებსაც ცხოვრების სახსრად აულიათ მხოლოდ ქურდობა. იშვიათი ღამე გავა, რომ რამდენიმე ცხენები არ გადარეკონ. ქურდობით და მტაცებლობით ისე შეაწუხეს და შეავიწროვეს მეზობელი თუშ-ფშავ-ხევსურნი, რომ თუ ვინიცობაა რაიმე ქურდობაზე მოახელეს, არ ინდობენ. მოთმინებიდან გამოსულებმა რამდენიმე ალაგას ყარაულები დააყენეს და გზები შეკრეს, აგრამ ვერც ამ საშუალებამ უშველა და დღითი-დღე უფრო მა[illegible]ლობს.

29 ენკენისთვეს უკანაფშავიდან [illegible]ტებმა დაიტაცეს რამდენიმე [illegible]ნი. უკან გამოუდგა უკანაფშა[illegible] გიორგი ბაიდოშვილი თავის [illegible]აგებით. გულ-მოსულმა ფშავ[illegible]მა თავი აღარ დაანებეს და ქი[illegible]ბის სოფელ სახანომდე მიჰყვ[illegible] წამოეწივნენ და დაუწყეს ერ[illegible]ნეთს თოფების სროლა. მოკ[illegible]ლ იქმნა ერთი ქისტი და ცხე[illegible]იც დააყრევინეს.

[illegible] ოქტომბერს ღამე მაღაროს[illegible] საზოგადოებიდან დაიტაცეს [illegible]ი ცხენი. „ორწყალთან" ყა[illegible]ულად დაყენებულმა ოურმა ფშა[illegible]იმა თათარა თანდილაშვილმა და [illegible]სო ჯანგირაშვილმა შენიშნეს [illegible]ოტ-მომქმედნი და რომ არაფე[illegible]ასუხი მიიღეს თავიანთ კითხ[illegible] თუ ვინც იყვნენ, ესროლეს [illegible], ასევე უპასუხეს ქისტებმა. [illegible]რთა თოფის სროლა. ქისტე[illegible]ა ესროლეს თექვსმეტჯერ, მაგრამ მალე შეშინდნენ და ღამის სიბნელეში მიიმალნენ. მეორე დღეს [illegible]ათენებისას ყარაულებს შეუერთ[illegible] ცხენების წასართმევად გამოყე[illegible]ბული რამდენიმე ფშაველი. გა[illegible]უდგნენ და ხევსურეთში, ლი[illegible]კის ქალაში წამოეწივნენ, მიუ[illegible]უნდნენ ქისტებიც და ასტყდა [illegible]ინელი თოფის სროლა, რომე[illegible]აც კარგა ხანს გასტანა. დამარ[illegible]დნენ ქისტები. ხუთი ქისტიდან [illegible]შავლებმა სამი მოჰკლეს და ორი [illegible]ი გაექცათ, იმათში ერთი დაჭრილი იყო. დააყრევინეს ექვსი ცხე[illegible]ი. მოკლულებს აღმოაჩნდათ სო[illegible]ვლიდან მოპარული: ორი ფარდა[illegible]ი, ერთი ნაბადი, ერთი თოხლი, [illegible]უდით თოხლი, გუდით თაფლი [illegible] ერთი ცხენის მოსართავი.

[illegible]ამ ამბებმა შესძრა მთელი ფშავ[illegible]სურეთი და შიშობენ, რომ ქის[illegible]ბის მხრივ, მათი ჩვეულებისა[illegible], გაიმართება სისხლის-ძიება [illegible]ა თუ ამ ქურდობა-მტაცებლობას [illegible]ოლო არ მოეღო, იქნება მთელი ქისტეთი და ფშავ-ხევსურეთი წაიკიდნონ.

იგივე

*** **ფოთი.** ქალაქის საქმეები. [illegible] ოქტომბერს მოხდა ქალაქის [illegible]ბულ საბჭოს პირველი სხდ[illegible] ხმოსნების დაფიცვის შემდეგ [illegible]ახურულ კენჭის ყრით მოხდა არჩევანი საბჭოს თავმჯდომარისა. სამი კანდიდატისაგან არჩეულ იქმნა ხმოსანი ს. ს ჰოჰუა, შემდეგ ქალაქის მოურავმა წინადადება წარუდგინა საბჭოს იმის შესახებ, რომ გასულ ოთხი წლის მზგავსად შემდგარ იქნეს რამდენიმე კომისია, რომლებმაც წინ-დაწინ უნდა განიხილონ ყველა საყურადღებო საქმეები, რომ ეს საქმეები ფრთხილად და წესიერად იქმნეს წარმოებული. საბჭომ აირჩია ოთხი ასეთი კომისია. წევრებად დახურულ კენჭის ყრით არჩეულ იქმნენ: ჰორტის კომისიაში შემდეგი ხმოსნები: ი. ლ. ღოღობერიძე, ა. დ. გუგუშვილი, ა. პ. ქვანია, კ. ი. კაუხჩევი, ლ. ვ. კონოვალოვი; კ. ი. მიქაბერიძე, დ. გ. პილიდი, გ. ს. სტავრიდი და ს. ს. ჰოჰუა; საფინანსო კომისიაში მ. ა. ალანია, მ. გ. ალხაზიშვილი, კ. ა. ბაჟბეუქ-მელიქოვი, მ. ი. გროდსკი, ა. დ. გუგუშვილი, კ. ი. მიქაბერიძე, კ. ე. რუხაძე, ბ. რ. საბახტარიშვილი და გ. ს. სტავრიდი; საადგილ-მამულო კომისიაში: მ. გ. ანდღულაძე, ბ. ტ. გაბელია, დ. გ. გრიგოლია, ვ. ი. ჯაიანი, პ. ს. ეგორშევი, ლ. ვ. კონოვალოვი და ნ. ფ. ტკაჩენკო; დამფასებელში: მ. ა. ალანია, ს. დ. გოგინავა, ვ. ი. ჯაიანი, პ. ს. ეგორშევი, ლ. ვ. კონოვალოვი, ი. ს. ხუნჯუა და პ. ე. შაფათავა.

*** **ქ. გორი.** ქალთა საეკკლესიო სამრევლო სკოლის შესახებ. *) მეორე ღონე ჩემის აზრით ის არის, რომ ამავე სკოლასთან, თუ რომ იგი მაინც და მაინც ორკლასიანად არ იქმნა გადაკეთებული, დაარსდეს სახელოსნო განყოფილება, სადაც შეასწავლონ ჭრა-კერვა, რაიც პატარა ქალისთვის, როგორც მომავალი აღმზრდელ დედისთვის უსათუოდ საჭირო და აუცილებელი საქმეა. ამის დაარსება სულ ადვილია. ამ ხელ საქმის კურსი ორი წლის ვადიანი უნდა იყოს და ფასი მთელის კურსისა არა უმეტეს 15 მ., რომ მივცეთ შეძლება მოსწავლეთათვის.

ამავე დროს სკოლამ სრულებით არ უნდა მიანებოს ეს ბავშვები ხელ საქმეზედ, არამედ იყოლიოს ისინი თავის დედობრივ კალთის ქვეშ, ე. ი. არც წიგნები შეაჯავროს. ამ გვარად მიიღონ იმათ მონაწილეობა საეკკლესიო გალობა-კითხვაში, ილონ ხოლმე სკოლის წიგნთ-საცავიდამ დანიშნულს ვადაზედ საკითხავი წიგნები, რომ ცოტაოდნადაც მაინც არის თავის თავად განვითარდნენ; აგრეთვე დღეში ერთი ანუ ორი საათი მაინც იყოს გადადებული რომელიმე საგნისთვის. ყველა ამასთან კარგი იქნებოდა, რომ თუ პრაქტიკულად არა, თეორიულად მაინც შეესწავლებინათ ქართულ ოჯახებში საჭირო საჭმელების მომზადება. ყოველ უქმე-კვირა დღეებში ევლოთ ეკკლესიაში, როგორადაც წინა წლებში, აგრეთვე კარგი იქნებოდა, რომ მასწავლებლებს კვირა-უქმეობით ეკითხნათ ხოლმე სასულიერო ზნეობრივი მოთხრობანი. ამ საქმის ასრულებას ხომ სრულებით არაფერი არ სჭირდება, რადგან ამ სკოლას ჰყავს ისეთი ხელ საქმის მასწავლებელი, რომელსაც აქვს მოწმობა და ნება იქონიოს სახელოსნო და ასწავლოს ბავშვებს. იმედია, რომ ეს ქალი ბევრს არას ითხოვს ჯერ-ჯერობით. შეიძლება, თუ მთავრობა ჯერ ვერ მისცემს დახმარებას, ამ ბავშვებისგან იღოს სწავლის ფული. შემდეგში კი იმედია, რომ გაფართოვდეს და იქნება საქმე იქამდისაც მივიდეს, რომ დრო დადგეს, როდესაც კიდევაც უკვეთავდნენ საქმეებს შესაკერად კერძო პირები და, რასაკვირველია, ამ გვარად სკოლას ექნება არა ცოტაოდენი შემოსავალი. თუ ეხლა არასა ვხედავთ, ეს იმიტომ, რომ ჯერ არაფერი დაგვიწყვია. განა ყველაფერი პატარიდამ არ იწყობა? ამის დასამტკიცებელი მაგალითად თვით ეს სკოლაა, რომელიც ორი სამი წლის წინად ქოხში იყო მოთავსებული, დღეს კი იგი მშვენიერ ქვითკირის შენობაშია. აი ასეა ჩვენი ცხოვრება! შებერვით არა გაკეთებულა რა!

თუ სადმე საჭიროა სწავლა-განათლების გავრცელება დედათა შორის, პირველი ალაგი ამ შემთხვევაში უნდა ქ. გორს ეჭიროს, სადაც ჩვენი დედები აღარ წარმოგვიდგენენ იმ დედებს, რომელთაც მზითვის სიაში პირველი ალაგი „ვეფხვის ტყაოსანს" ეჭირა ხოლმე, რითაც მტკიცდება ის აზრი, რომ მათ არ აკლდათ განათლება. ქ. გორზედ თამამად ითქმის, რომ იქნებ ასში ხუთმა არ იცოდეს წერა-კითხვა, ე. ი. ისეთი წერა-კითხვა, რომ თავის დაწერილ-წაკითხულისა თითონვე ვერა გაიგოს რა. ყველა ამას უნდა დავურთოთ ის, რომ ქ. გორში ჩვენ ღვთის მშობლის [illegible] ტაძარს, როგორათაც საკათედროს, შეშვენის რომ არსებობდეს მასთან ქალთა ორ-კლასიანი სკოლა.

ნ. მ.

*) იხ. «ცნ. ფურცლის» № 656.

*** **დ. ჩხარი.** (იმერეთი). მომრიგებელ სასამართლოს დაარსება. ამ ჟამათ მთელი ჩხარის განყოფილება გახარებულია იმ[illegible] [illegible]დიხნის თ[illegible] [illegible]ჰქონო[illegible]ბელი სასამართლო დ. ჩხარში — მალე განხორციელდება. უმაღლესმა ადგილობრივმა მთავრობამ გამოგზავნა ამ საგნის გამო მოხელე ცნობების შესაკრებად და საქმის ვითარების ადგილობრივ გასაცნობად, რომელმაც კიდეც საჭიროდ სცნო ჩვენში მომრიგებელ სასამართლოს განყოფილების დაარსება.

საჭიროება იწვევს უმთავრესად ჩხარის განყოფილების სიშორე დ. ყვირილიდან, სადაც იმყოფება მაზრის მომრიგებელი დაწესებულებანი, და რიგიანი გზის უქონობა. ამბობენ რომ უკვე დაგულვებული ჰყავთ მრავალ მომრიგებელ მოსამართლის მოსამსახურე პირნი და რომ სასამართლოს მრავალ-გამგეობა მიენდობა შორაპნის მოგროვებულ განყოფილების მომრიგებელ-მოსამართლის თანაშემწეს ბ. ონკელს. („კავკ.")

*** **ქ. ქუთაისი.** უბედური შემთხვევა. 12 ოქტომბერს, ღამის 4 საათზე, თავის სახლში მოკლული იპოვეს მეკუპატე გერმანელი ბარტემი, რომელსაც ცოლი და ერთი ვაჟიშვილი დარჩა. ამბობენ ვითომ თვითონ მოიკლა თავიო.

*** **სამტრედია.** ნახშირის სუნით დამხრჩვალი ბავშვი. ამ ერთი კვირის წინად ნახშირის სუნით დაიხრჩო ერთი 15 წლის ბიჭი ანტონაშვილი. ეს ბიჭი რკინის გზის ოსტატს თურმე ემსახურებოდა. ღამე დაწოლის დროს ბუხარი დაეხურა, რომელშიაც გაღვივებული ნახშირი ყოფილიყო. ამიტომ დამდგარა საშინელი ნახშირის სუნი და საბრალო ბავშვი მეორე დღეს დამხრჩვალი უნახავთ.

რედაქციისაგან

—

ხაშურში ზანაველს. თქვენი წერილი ფართლის მაღაზიის შესახებ ვერ იბეჭდება.

ჩურუქსუში ახალგაზდა გურულს ყარაულების თავგასულობაზე სჯობიან მთავრობას შეატყობინოთ.

ხორაგაულში ნ. კოვზირიძეს. თქვენს წერილი მოხელეების უკანონო საქციელზე ვერ დაიბეჭდება, სჯობია რომ ბოქაულს მოხსენდეს.

სამეცნიერო[illegible]

—

ადამიანის სჯულ[illegible] ლება. ადამიანმ სხ[illegible] ნაწილებისაგან შესდგებ[illegible] [illegible]წილს თავისი საკუთა[illegible] ლება აქვს, რომელსაც ა[illegible] [illegible]მოძრაობს, მუშაო[illegible]

ქო დაუკარგავს რამეო. ამ მოთხოვნილებას ჩვენ ვეძახით შიმშილს. შიმშილს იწვევს ადამიანის სხეულების ნაწილების საზრდოს მოკლება და მოითხოვს ახალ საზრდოს რომ სხეულმა განაგრძოს თავისი ჩვეულებრივი მოქმედება. ერთი გამოჩენილი გერმანელი მეცნიერი, ადამიანის აგებულებას ადარებს ორთქლით მატარებელს. ორთქლით მატარებელმა რომ მოქმედება დაიწყოს, ცეცხლით გათბობაა საჭირო, სწორედ ამასვე ვხედავთ ადამიანის სხეულშიაცო. თუ სხეულის ყველა ნაწილებს (ელემენტების) საზრდო არ მვაწოდეთ, შეჩერდება და აღარ იმოქმედებსო. ამისათვის საჭიროა ყველა ჩვენგანი ცდილობდეს, რომ სხეულისგან დაკარგული ნივთიერება შეავსოს, თუ სურს არსებობის განგებობაო.

ყურმოკრული საუბარი

ერთს ქალს საშინელი ახირებული ხასიათი ჰქონდა:: ისე სიტყვას არ იტყოდა, რომ არ ეთქვა: „მე წინათვე ვიცოდი“! „აკი გითხარით“! „მე წინათვე ვფიქრობდი“! ქმარს მეტად ეჯავრებოდა და უნდოდა, როგორმე მოეშალა ცოლისათვის ასეთი ჩვეულება. ერთხელ ქმარი თმა-გაწეწილი შემოვარდა სახლში და სავარძელში ჩაეშვა.

— ოხ, რა უბედურება მოგვივიდა!

— რაო? რა მოხდა? შეეკითხა ცოლი.

-- ჩვენი მატარებელი ცხენი...

— მერე რა მოუვიდა?

— წისქვილის ქვას ჩაუღაზავს!

— მე მაშინვე ვიცოდი! მე წინათვე ვფიქრობდი! მე მაშინვე გითხარი, ის ცხენი იქიდგან გამოაცალეთ მეთქი!— დაიწყო ლაღოცვილმა და აღარ გაათავა.

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

14 ოქტომბერი

პარიზი. რადგანაც ორის, ზედიზედ მოყოლებულის, ხმის მოკრების დროს სამინისტროს მომხრე უმცირესობა აღმოჩნდა, ამიტომ სამინისტრომ თანამდებობიდგან განთავისუფლება მოითხოვა. ფორმა შეიწყნარა სამინისტროს თხოვნა განთავისუფლების შესახებ, მაგრამ სთხოვა დროებით განაგეთ საქმე- ...ზღვათა მინისტრი ლოკრუა ...ანიშნული იქმნა სამხე- ...როს გამგედ. ჰფიქ- ...ბრისონის მოადგი- ...ქურებსა და ...თავი მოიყარა; ...ესოება მოხდა. ...„მთავრობას მო- ...ილთა: როგორც ...ხან რომ ...

რაღაც სენი გაჩენილა, რომელიც ბევრსა ჰხოცავს თურმე. ექიმებს ეს სენი შავი ჭირისათვის მიუმსგავსებიათ. ადგილობრივ მთავრობის განკარგულებით ანზოვში მიმავალ გზებზე დარაჯები დაუყენებიათ, რომ აღარავინ წავიდეს იქით. მიცვალებულთა ტანსაცმელი და ქვეშაგები დაუწვავთ. სოფელი დაუსუფთავებიათ. ავადმყოფნი ცალკე შენობაში მოუთავსებიათ. დარიგება მიუციათ, როგორ უნდა მოუარონ ავადმყოფთ და როგორ დაასაფლავონ მიცვალებულნი. ჯანსაღნი ჯერ-ჯერობით იქვე დაუტოვებიათ, მაგრამ სხვა სადგომებში კი გადაუყვანიათ, სადაც ორის კვირის განმავლობაში თვალ-ყურს ადევნებენ. მომეტებული ექიმები და ფერშლები არიან გაგზავნილნი, რომელთაც გატანებული აქვთ საჭირო წამლები და სადეზინფექციო მასალა. ისკანდერის საზოგადოების გარშემო სოფლებიდან იუწყებიან, რომ აქეთ ჯანმთელობა არისო.

ამ ცნობების მიღებისათანავე იმ კომისიამ, რომელსაც მინდობილი აქვს შავის ჭირის წინააღმდეგ ბრძოლა, სამარყანდის ოლქში გამოცდილი ექიმები გაჰგზავნა, რომელთაც ინდოეთშივე აქვთ შავი ჭირი კარგად შესწავლილი და მიანდო გამოიკვლიონ და გაიგონ ამ სენის თვისება. უმაღლესის ბრძანებით, რომელიც 12 ოქტომბერს მოხდა, კომისიის თავმჯდომარე მისი უმაღლესობა პრინცი ალექსანდრე პეტრეს ძე ოლდენბურგისა სამარყანდის ოლქში მიდის, რათა ადგილობრივ მიიღოს ღონისძიებანი ავადმყოფობის მოსპობის და იქაურობის გასუფთავება-გაწმენდისათვის.

ალექსანდრია. 23 ოქტომბერს, გემზე, რომელიც მალტიდან მაკედონიაში მიდიოდა, დააპატიმრეს ერთი ანარქისტი, რომელსაც კარგად იცნობენ ესპანიასა და საფრანგეთში. ეს ანარქისტი მოვიდა იტალიიდან მალტაზე, იქ განაცხადა, ალექსანდრიაში მივდივარ და იქიდან პალესტინაში უნდა წავიდეო.

პარიზი. რესპუბლიკელ პროგრესისტთა კრებამ გადასწყვიტა გამოვუცხადოთ მთავრობას, რომ შინაურ პოლიტიკაში არ ვენდობით, რაც შეეხება გარეშე პოლიტიკას, სრული ნდობა გამოვუცხადოთო.

პარიზი. პალატის კრების დაწყებამ. ბურბონის სასახლეში დერულედისა, მილვუას და დრუმონის მოსვლამ რამდენიმე მანიფესტაცია გამოიწვია. თანხმობის მოედანზე დიდძალი ხალხი იყო. ისმოდა ყვირილი: „გაუმარჯოს ჯარს, ...რს ... ურიები“! ამაზე

სხვები უპასუხებდნენ: „გა... ჯოს რესპუბლიკას, გაუმა... საფრანგეთს“! პოლიციამ ხა...ი განდევნა მოედნიდან. ასტყდა ჩხუბი. რამდენიმე კაცი დაპატიმრებულია, მათ შორის ანტისემიტთა საზოგადოების თავმჯდომარე გერენი, რომელმაც ჯოხი შემოჰკრა პოლიციის კომისარს ლეპრუს.

პარიზი. პალატა. მრავალი დეპუტატი შეგროვდა. დიდი აღელვებაა. ბრისონი ადის ტრიბუნაზე. მარჯვენა მხრიდან უყვირიან: „სამსახურს თავი დაანებეთ“! მარცხენა მხრიდან წინააღმდეგობის ხმაა. ბრისონმა მოაგონა პალატას, რომ დრეიფუსის საქმე გარდაეცა განსახილველად საკასაციო სასამართლოს. ხმაურობაა. ბრისონმა სთხოვა პალატას დრეიფუსის საქმის შესახები საგნები განაცალკევეთ სხვა საგნებისაგანაო. ზოგმა ტაში დაუკრა. ტრიბუნაზე დერულედი ავიდა. რადგანაც დერულედი ძალიან ჰკიცხავდა შანუანს, ეს უკანასკნელი ტრიბუნაზე ავიდა და განაცხადა, რომ თანამდებობას თავს ვანებებო. აღელვებაა. გავიდა რა პალატიდან, შანუანი ელისეის სასახლეში წავიდა ფორთან, მაგრამ იმან არ მიიღო და შემოუთვალა, თანამდებობიდან მაშინ განგათავისუფლებთ, თუ ამას საბჭოს პრეზიდენტი გამომიცხადებსო. როდესაც ფორი ბრისონსა ნახა, იგი დაეთანხმა ამ უკანასკნელის აზრს, რომ სამხედრო მინისტრად სამოქალაქო კაცი უნდა დაინიშნოს, რათა ამითი საგულისხმოდ აღნიშნონ ის გარემოება, რომ სამხედრო ძალა სამოქალაქოს უნდა ემორჩილებოდეს. ფორმა სასტიკად გაჰკიცხა შანუანის საქციელი. კრების დროებით შეწყვეტის დროს პალატის კარიდორებში დიდი მოძრაობა იყო. რესპუბლიკანელი დეპუტატები ძალიან ჰკიცხავენ შანუანის საქციელს.

პარიზი. როდესაც პოლიციის კომისარს თავს დაესხნენ, თანხმობის მოედანი ბრბოსაგან განთავისუფლებულ იქმნა და ჯარმა დაიჭირა. 4 საათამდე 150 კაცი დააპატიმრეს.

სტამბოლი. კრიტიდან იუწყებიან, რომ ადმირალმა სკრიდლოვმა მოახერხა რეტიმოს მაჰმადიანთა და ქრისტიანთა შერიგებაო. ...უკვე შეუდგნენ კრიტის ჟანდარმერიის შედგენასაო.

15 ოქტომბერი

პეტერბურგი. ხელმწიფე იმპერატრიცა მარია თეოდორეს ასული დიდი მთავრინა ოლღა ალექსანდრეს ასულითურთ 12 ოქტომბერს კოპენჰაგენიდან ჰვასთუმანს წავიდა.

სიმბირსკი. შინაგან საქმეთა მინისტრი სამარაში წავიდა.

ვენა. გრაფი მურავიოვი ლივადიას წავიდა.

პარიზი. ბრისსონის სამინისტრო ამ გარემოებათა შორის გადადგა: ბრისონმა, უარ-ჰყო რა დემაგის მიერ შესწორებული წინადადება, განაცხადა, რომ მთავრობა არ შეიწყნარებს არც თქვენს მოწონებას და არც გაკიცხვასაო. შესწორებული წინადადება შეწყნარებულ იქმნა პალატის მიერ 296 ხმის უმეტესობით 243 ხმის წინააღმდეგ. სოციალისტმა ბერტომ მოითხოვა, რომ პალატამ ბრისონს ნდობა გამოუცხადოსო. ბერტოს წინადადება უარ-ყოფილ იქმნა 286 ხმის უმეტესობით 254 ხმის წინააღმდეგ. მინისტრები გავიდნენ კრების დარბაზიდან. დეშანელმა სთქვა, რომ ერთად დავადგინოთ განაჩენი მორიგ საქმეებთან გადასვლისა და რიბოს დე-მაგის წინადადებათა შესახებაო. პალატამ შეიწყნარა წინადადება მორიგ საქმეებზე გადასვლისა 460 უმეტესობით 28 ხმის წინააღმდეგ. ბოდრი დ'ასსონმა განაცხადა, რომ ყველა მინისტრი სამართალში მიეცეთ, გენერალ შანუანის გარდაო. კრება დაიშალა საღამოს $8^1/_2$ საათზე. შემდეგი კრება 28 ოქტომბერს იქნება.

პარიზი. როდესაც დერულედი პალატიდან გამოვიდა 9 საათზე, ხალხი დიდის ტაშის ცემით მიეგება, მაგრამ პოლიციამ დაუშალა და არ ალაპარაკა, მაშინ მანიფესტაციის მომხდენელნი შეჯგუფდნენ და სამხედრო საკრებულოსკენ წარემართნენ. რესპუბლიკის ცხენოსანმა დარაჯმა გარეკა მანიფესტაციის მომხდენელნი. 10 საათამდე მანიფესტაცია არ შეწყვეტილა. სოციალისტთა ახალგაზრდობა ჰყვიროდა სამხედრო საკრებულოს და „Gaulois“-ისა და „Soleil“-ის რედაქციების წინ ჯარის პატივისცემის ნიშნად. სოციალისტთა მეთვალყურე კომიტეტი შეიკრიბა. $10^1/_2$ საათზე ბულვარებზე რამდენიმე ჩხუბი მოხდა. მანიფესტაციებმა და პოლიციის მოხელეთ ერთმანეთს მუშტები დაუშინეს; შუაღამისას მანიფესტაციის მომხდენელნი დაიშალნენ.

პარიზი. პრეზიდენტმა ფორმა დილით მიიღო ლუბე და დეშანელი, შუადღისას—ვიცე-პრეზიდენტი პალატისა. დაბეჯითებით ამბობენ, რომ ფორი ყოველსავე ღონისძიებას იღონებს, რათა რაც შეიძლება ჩქარა შეადგინოს ახალი სამინისტრო. ამბობენ, მინისტრთა საბჭოს პრეზიდენტად რიბო იქმნება დანიშნული.